

Sanna Elomaa, Anni Mankki, Nelli Pöyry

Riittääkö aika? Mites muilla?

Näöntutkimuskäytännöt ja aikarajan vaikutus optikkoliikkeissä eri maissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Optometrismi (AMK)

Optometrian tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

29.3.2018

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Sanna Elomaa, Anni Mankki, Nelli Pöyry Riittääkö aika? Mites muilla? Näöntutkimuskäytänteet ja aikarajan vaikutus optikkoliikkeissä eri maissa 34 sivua + 2 liitettä 29.3.2018
Tutkinto	Optometrismi (AMK)
Koulutusohjelma	Optometrian tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Optometria
Ohjaaja(t)	Lehtori Kaisa Sten Lehtori Juha Päällysaho
<p>Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää, miten näöntutkimuskäytänteet eroavat eri maiden välillä, ja miten näöntutkimukseen varattu aika vaikuttaa optikon työntekoon. Hyvinvoin- tialan kaupallistuminen aiheuttaa paineita optikoille kustannustehokkuuden tavoittelemisen takia. Kuinka tehdä entistä laajempia tutkimuksia yhä lyhyemmässä ajassa? Tavoit- teenamme on tuoda tämän hetken tilanne julki ja esittää kehittämis ehdotuksia mahdollisiin haasteisiin.</p> <p>Työn teoriaosuudessa käsitellään optikon tekemää näöntutkimusta, ammattietiikkaa, sekä työhyvinvointia. Näiden lisäksi käsittelemme sitä, mitkä tekijät vaikuttavat näöntutkimuskäy- tänteisiin eri maissa. Työhömmme valitsemamme maat ovat Suomi, Alankomaat, Norja ja Sveitsi.</p> <p>Työ toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Teimme optikoille suunnatun sähköisen kyselylomakkeen, jota jaoimme alkuvuodesta 2018 eri maiden optisen alan jär- jestöjen kautta. Kyselyyn vastasi yhteensä 173 henkilöä neljästä eri maasta.</p> <p>Tutkimustuloksia analysoitiin SPSS-ohjelman avulla. Osa tuloksista oli tilastollisesti erittäin merkittäviä. Tuloksista kävi ilmi, että Suomessa useiden optikoiden mielestä näöntutkimuk- seen varattu aika on liian lyhyt, ja tästä koituu negatiivisia vaikutuksia työntekoon. Tutkimuk- sen muissa maissa optikot ovat tyytyväisempiä annettuun näöntutkimusaikaan, eikä tulok- sissa näy samanlaista yhteyttä aikarajan ja koettujen haittojen välillä.</p> <p>Saatujen tutkimustulosten perusteella näyttäisi siltä, että ketjuliikkeissä aika näöntutkimuk- sen tekemiseen on selkeästi lyhyempi kuin yksityisissä liikkeissä. Suomessa optinen ala on vahvasti ketjuuntunut, ja tämä vaikuttaa selkeästi keskimääräiseen näöntutkimusaikaan.</p>	
Avainsanat	kvantitatiivinen tutkimus, näöntutkimus, optometria, kansainväli- syys, työhyvinvointi

Author(s) Title Number of Pages Date	Sanna Elomaa, Anni Mankki, Nelli Pöyry Eye examination practices and the effects of time limit in optician stores in different countries. 34 pages + 2 appendices 29.3.2018
Degree	Bachelor of Healthcare
Degree Programme	Optometry
Specialization option	Optometry
Instructor(s)	Kajsa Sten, Senior Lecturer Juha Päällysaho, Senior Lecturer
<p>The purpose of the study was to find out how eye examination practices differ in our selected countries and how does the time limit for the examination affect work. The commercialization of the welfare sector puts pressure on the opticians in pursuit of cost-effectiveness. How to do more extensive examinations in even shorter time? Our goal is to present the current situation and find possible solutions for the problem.</p> <p>The theoretical part of our thesis focuses around eye examination, work ethics, and well-being at work. In addition to these, we introduce the factors that affect eye examination practices in different countries. The selected countries for our study were Finland, The Netherlands, Norway, and Switzerland.</p> <p>Our thesis was carried out as a quantitative study. We created an online questionnaire for opticians, which we shared in the winter of 2018 through various optical organizations in different countries. The questionnaire was answered by a total of 173 practitioners from four countries.</p> <p>The results of the study were analyzed by using the SPSS program, and some of the results were statistically very significant. The results showed that in Finland, many opticians think that the time given for the eye examination is too short, and this has a negative effect on their work. In other countries, opticians are more satisfied with the given time and the results do not show a similar relationship between the time limit and negative effects.</p> <p>Based on the results of the study, it seems, that in chain stores time given for the eye examination is significantly shorter than in private stores. In Finland, the increase of chain stores in the optical field clearly affects the mean time given for eye examination.</p>	
Keywords	quantitative study, eye examination, optometry, internationality, well-being at work

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Optikon näöntutkimus	3
3	Ammattietiikka	5
4	Työhyvinvointi	6
5	Lainsäädäntö ja ohjeistukset eri maissa	7
5.1	ECOO	7
5.2	Suomi	8
5.2.1	Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä	9
5.2.2	Hyvä optikon tutkimuskäytäntö- ohjeistus	9
5.3	Sveitsi	9
5.4	Norja	10
5.5	Alankomaat	11
6	Työn toteutus	12
6.1	Maiden valinta	12
6.2	Tutkimuksen toteutus	13
6.2.1	Määrällinen tutkimus	13
6.2.2	Kyselylomake ja sen jakaminen	13
6.3	Tulosten analysointi	14
7	Tulokset	16
7.1	Kaikki maat	18
7.2	Suomen tulokset	21
7.3	Alankomaiden tulokset	22
7.4	Norjan tulokset	23
7.5	Sveitsin tulokset	23
7.6	Avointen kysymysten tulokset	24
8	Pohdinta	26
8.1	Validiteetti, reliabiliteetti ja niiden toteutuminen työssä	26
8.2	Työn tekeminen	26
8.3	Tulosten pohdinta	27
8.4	Tulosten hyödyllisyys	30
8.5	Jatkotutkimusehdotuksia	30
	Lähteet	32

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake suomeksi

Liite 2. Kyselylomake englanniksi

1 Johdanto

Keskitymme opinnäytetyössämme eri maiden optikoiden tekemiin näöntutkimuksiin, sekä siihen, kuinka paljon näille tutkimuksille on annettu aikaa. Tämän lisäksi haluamme selvittää, miten optikot kokevat mahdollisen aikarajan vaikuttavan heidän työhönsä. Tavoitteenamme on myös pohtia kehitysehdotuksia nykyisen tilanteen parantamiseksi. Olemme valinneet työhömme neljä eri ECOO:n jäsenmaata, joiden näöntutkimuskäytänteisiin perehdymme tarkemmin. Valitsemamme maat ovat Suomi, Norja, Sveitsi ja Alankomaat.

Saimme idean opinnäytetyöhön helmikuussa 2017 keskusteltuamme lehtori Satu Aution kanssa. Hän on opettajan viran lisäksi myös Optometrian Eettisen Neuvoston jäsen. Keskustelu lähti liikkeelle *MOT: Optikot ja silmälääkärit taistelevat silmäeuroista* -ohjelman pohjalta, jossa käsiteltiin ristiriitaa optikoiden ja silmälääkäreiden välillä. Ohjelmassa pohdittiin optisen alan kliinistymistä sekä sitä, vaarantaako tämä mahdollisesti potilasturvallisuutta. Aihe on edelleen erittäin ajankohtainen, sillä optisella alalla tapahtuu tälläkin hetkellä suuria muutoksia sen takia, että optometristien osaamista pyritään jatkuvasti kehittämään sekä työnkuvaa laajentamaan. (Lundell 2017.)

Optinen ala muuttuu siis jatkuvasti kliinisempään suuntaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tutkimusten tulisi olla entistä laajempia, tietosuojaan kiinnitetään enemmän huomiota, ja optinen ala tuodaan tiiviimmin osaksi terveydenhuoltoa muun muassa Kanta -järjestelmän myötä. Terveydenhuollollisen puolen korostumisen lisäksi myös tuoton tavoittelu sekä liikkeiden välinen kilpailu kasvavat optisella alalla jatkuvasti. Jo vuonna 2012 Näe ry mainitsi optisen alan toimintastrategiassaan, että kliinistyminen, ketjuuntuminen, sekä kustannustehokkuuden tavoittelu ovat lisääntymässä alallamme. (Suomen Optinen Toimiala 2012). Tämä näkyy myös monen optikkoliikkeen arjessa. Useassa optikkoliikkeessä aika näöntutkimuksen tekemiseen on rajattu, jotta päivän aikana ehdittäisiin palvella mahdollisimman montaa asiakasta ja näin myös myydä mahdollisimman paljon tuotteita. Samaan aikaan näöntutkimusten tulisi kuitenkin olla kattavia ja laadukkaita. Opinnäytetyömme idea jalostui edellä mainittujen teemojen lisäksi myös toisen opinnäytetyön jatkotutkimusehdotuksen pohjalta lopulliseen muotoonsa.

Oulun ammattikorkeakoulussa vuonna 2016 tehty opinnäytetyö optikon ammattietiikasta näöntutkimuksessa keskittyy siihen, miten hyvin Suomessa tehdyt näöntutkimukset vastaavat Optometrian Eettisen Neuvoston (OEN) antamia ohjeistuksia. Tässä opinnäytetyössä mainittiin yhtenä jatkotutkimusehdotuksena optikoille suunnattu haastattelu, jossa selvitettäisiin, minkälaista konkreettista haittaa he kokevat mahdollisen aikarajan aiheuttavan. (Koivula – Luoma – Niskala 2016.) Työn jatkotutkimusaiheita myötäillen toteutimme kyselytutkimuksen Suomeen sekä ulkomaille.

Opinnäytetyömme tehtiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Halusimme vastauksia nimenomaan näöntutkimuksia tekeviltä optikoilta, ja tämän takia jaoimme kyselylomakkeen sähköisesti ennalta valitsemiemme maiden ammattijärjestöjen kautta. Saimme kyselylomakkeeseen vastauksia yhteensä 173 optikolta. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa.

2 Optikon näöntutkimus

Määritelmä siitä, minkälainen on hyvä ja kattava optikon näöntutkimus, vaihtelee eri maiden välillä. Näihin määritelmiin vaikuttavat monet tekijät, kuten esimerkiksi maiden omat lait ja asetukset, sekä myös ammattiliittojen suositukset. On olemassa myös sellaisia optisen alan järjestöjä, jotka vaikuttavat useiden eri maiden toimintaan, kuten esimerkiksi Euroopassa toimiva The European Council of Optometry and Optics eli ECOO (ECOO 2017 1.).

Refraktiivisella näöntutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jonka päätavoitteena on selvittää, onko henkilöllä silmissään taittovirhettä, ja onko sitä tarvetta korjata. Tämän lisäksi refraktiiviseen näöntutkimukseen sisältyy yleensä myös parhaan lasikorjauksen määrittäminen. Optometrian Eettisen Neuvoston mukaan hyvään refraktiiviseen näöntutkimukseen kuuluu anamneesi, objektiivinen tutkimus, subjektiivinen tutkimus, silmien yhteisnäön tutkiminen, lähinäön tutkiminen, sekä refraktio ja lopullinen silmälasimääräys. (Optometrian Eettinen Neuvosto 2014.) Refraktiivisen näöntutkimuksen voi suorittaa joko optikko tai silmälääkäri (Lusby 2017).

Refraktiivisen näöntutkimuksen tekemisen lisäksi optikko voi myös tutkia silmien terveydentilan. Terveydentilan tutkiminen voidaan suorittaa refraktiivisen näöntutkimuksen yhteydessä tai erillisenä tutkimuksena. Silmien terveydentilan tutkimukseen kuuluvat muun muassa näkökenttätutkimus, kammiokulmien syvyyden arviointi, silmän etuosien mikroskopiointi, silmän takaosien tutkiminen sekä tonometria. Jotta optikko saa käyttää diagnostisia lääkkeitä silmien terveydentilan tutkimisen apuna, tulee hänellä olla siihen riittävä koulutus. Sekä refraktiiviseen näöntutkimukseen, että silmien terveydentilan arviointiin kuuluu myös asianmukainen tulosten dokumentointi. (Optometrian Eettinen Neuvosto 2014.)

Opinnäytetyössämme käytämme yleisnimitystä *optikko* kaikista laillistetuista ammattihenkilöistä, vaikka Suomessa työelämässä toimiikin sekä optikoita että optometristeja. Optometristillä on optikon tutkinnon lisäksi rajoitettuun lääkkeenmääräämisoikeuteen johtava koulutus, sekä hänellä on myös laajemmat valmiudet silmien terveydentilan tutkimiseen. Päädyimme käyttämään nimitystä optikko, sillä keskitymme opinnäytetyössämme nimenomaan refraktiiviseen näöntutkimukseen, eli poissuljemme silmien terveydentilan tutkimisen ja diagnostisten lääkkeiden käytön. Valitsemiemme maiden välillä

on eroja siinä, minkälaisia oikeuksia optikolla on silmien terveydentilan tutkimisessa. Päädyimme siis edellä mainittuun rajaukseen, jotta maiden välinen vertailu olisi yksinkertaisempaa. Tämän lisäksi keskityimme nimenomaan vain optikkoliikkeessä työskentelevien optikoiden toimintaan. (Optometrian Eettinen Neuvosto 2017.)

3 Ammattietiikka

Etiikalla tarkoitetaan käsitystä hyvästä ja pahasta. Etiikka toimii ihmisen ohjenuorana jokapäiväisessä elämässä, ja auttaa tekemään mahdollisimman oikeita päätöksiä. Etiikka näkyy kaikilla elämän osa-alueilla, kuten esimerkiksi työelämässä. (Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta 2001.)

Optikot työskentelevät terveydenhuoltoalalla, ja ovat näin ollen päivittäin tekemisissä ihmisten terveyden kanssa. Terveys on arkaluontoinen aihealue, ja tämän vuoksi ammatietiikka on vahvasti läsnä optikon jokapäiväisessä ammatinharjoittamisessa. Optometrian Eettisen Neuvoston eettisten ohjeiden mukaan optikon tulee tehdä työnsä niin, että se on eettisesti hyväksyttävää, muita henkilöitä kunnioittavaa, sekä erilaisten säädösten mukaista. Optikon tulee myös toiminnallaan ylläpitää ja edistää ihmisten näkemistä sekä silmien terveyttä. (Optometrian Eettinen Neuvosto 2014.)

Terveydenhuollollisen puolen lisäksi optikon päivittäiseen työnkuvaan liittyy kuitenkin myös myynti ja tuoton tavoittelu. Tämän vuoksi optikoilta vaaditaan vahvaa eettistä tietämystä, jotta he pystyvät vastaamaan sekä organisaationsa asettamiin vaatimuksiin, että toimimaan eettisesti terveydenhuollon ammattihenkilöinä. Tällaisissa tilanteissa vaaditaan joskus eettistä harkintaa, etenkin silloin, kun erilaiset vaatimukset ovat ristiriidassa keskenään. (Talentia 2017.)

4 Työhyvinvointi

Myös työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeä osa sosiaali- ja terveysalan ammattietiikkaa. Jotta henkilö voi kunnolla auttaa muita omalla työnteollaan, tulee hänen oma hyvinvointinsa olla kunnossa. Työntekijän hyvinvointi näkyy muun muassa työn tuottavuudessa, motivaatiossa, sekä myös siinä, kuinka hän palvelee asiakkaitaan. Näiden vuoksi onkin erittäin tärkeää, että työntekijöiden työhyvinvoinnista pidetään hyvää huolta. (Talentia 2017.)

Työhyvinvointi vaikuttaa selkeästi sekä työn laadukkuuteen että työssä jaksamiseen. Yksi vahvasti työhyvinvointiin vaikuttava osa-alue on työn kiireellisyys. Sopiva kiire koetaan usein työelämässä hyvänä asiana, sillä se tehostaa työn tekemistä ja näin ollen tuottavuutta. Liiallinen kiire voi kuitenkin aiheuttaa työntekijöille stressiä ja työssä uupumista, joka taas voi johtaa työn laadun heikkenemiseen. (Puttonen – Hasu – Pahkin 2016.)

5 Lainsäädäntö ja ohjeistukset eri maissa

Selvitimme opinnäytetyötämme varten valitsemiemme maiden lainsäädäntöä ja ohjeistuksia koskien optikon ammatinharjoittamista. Lait ja asetukset tuovat perustan optikon jokapäiväiseen toimintaan, ja ne ohjaavat työn tekemistä. Muun muassa asiakkaan tietosuoja koskien on olemassa lakeja, joita tulee noudattaa. Nämä lait ja asetukset tuovat turvaa niin asiakkaille, kuin työntekijöillekin. Esimerkiksi Suomessa on voimassa asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä, joka säätelee vahvasti optikon ammatinharjoittamista. (Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994.)

5.1 ECOO

The European Council of Optometry and Optics (ECOO) on vuonna 1960 perustettu optisen alan kattojärjestö, joka edustaa 25 Euroopan maan optometristeja ja optikoita. Tämä tarkoittaa noin 75 000 henkilön jäsenmäärää. ECOO:n tavoitteena on edistää silmäterveyttä sekä yhdistää klinisiä ja koulutuksellisia toimintamalleja Euroopassa. (ECOO 2017 1.) ECOO on julkaissut vuonna 2017 uusimman version ”Blue Book” -nimisestä tuotoksesta, joka tarjoaa kattavaa tietoa optisesta alasta Euroopassa. Blue Book on toteutettu tekemällä kyselytutkimus ECOO:n jäsenmaiden optisen alan järjestöille, ja siinä kuvaillaan sekä vertaillaan maita erilaisten taulukoiden ja kaavioiden avulla. Blue Book:sta löytyy muun muassa taulukko siitä, mitkä optikon työnkuvaan liittyvät osa-alueet ovat kussakin maassa sallittuja ja mitkä ovat kiellettyjä, sekä mitkä ovat kiellettyjä mutta niitä kuitenkin harjoitetaan. (ECOO 2017 2.) Käytämme Blue Book:ia apuna eri maiden näöntutkimuskäytänteiden selvittämisessä.

ECOO on myös julkaissut vuonna 2013 oman määritelmänsä laadukkaalle näöntutkimukselle. Tämä ohjeistus antaa suosituksia siitä, mitä osa-alueita hyvän ja kattavan näöntutkimuksen tulisi sisältää. ECOO ei suoranaisesti määrää, mitä tutkimuksia optikon täytyy tehdä, vaan se antaa suuntaviivat sekä rakenteen tutkimuksen tekemiselle. Ohjeistuksessa mainitaan, että jokainen tarkastus on aina yksilöllinen, ja tehtävät tutkimukset tulee valita anamneesin pohjalta sekä asiakkaan tarpeiden mukaan. ECOO:n suosittelemia osa-alueita refraktiivisessa näöntutkimuksessa ovat laaja anamneesi, näöntarkkuuden selvittäminen, refraktio, binokulariteetin tutkiminen, sekä tutkimustulosten doku-

mentointi ja lopullisen silmälasimäärityksen tekeminen. Edellä mainittujen lisäksi tehdään tarvittavat lisätutkimukset, sekä informoidaan lopuksi tutkittavaa tuloksista. (ECOO 2013.) Tästä näemme, että ECOO:n määrittämä ohjeistus on hyvin samankaltainen kuin Optometrian Eettisen Neuvoston antama ohjeistus.

5.2 Suomi

Suomessa, kuten kaikissa muissakin vertailuun valitsemissamme maissa, liikkeessä toimivan optikon työhön kuuluu tavallisesti refraktointi, silmälasimäärityksen tekeminen, silmien tutkiminen, sekä näkemiseen liittyvien tuotteiden myyminen. Suomessa noin 25-50% näöntutkimuksista on optikoiden tekemiä, ja loput tutkimuksista tekevät silmälääkärit. ECOO:n Blue Bookin mukaan Suomessa optikolla on oikeus toimia hyvin laajasti optisella alalla, ja vain harvat näönhuoltoon liittyvät osa-alueet ovat kiellettyjä. Kiellettyjä osa-alueita ovat muun muassa hoitavien lääkeaineiden käyttö sekä taittovirheleikkauksen esi- ja jälkitutkimukset. Suomessa optikon koulutus on kandidaattitason tutkinto-ohjelma, joka kestää 3,5 vuotta. Suomessa optikoksi voi kouluttautua Metropolia Ammattikorkeakoulussa Helsingissä ja Oulussa Oulun ammattikorkeakoulussa. (ECOO 2017 2; Optometrian Eettinen Neuvosto n.d.)

Metropolia Ammattikorkeakoulu on hakenut akkreditointia optometrian tutkinto-ohjelmalle, ja akkreditointiryhmä työskentelee tällä hetkellä saadakseen osa-akkreditoinnin (Suomen Optometrian Ammatillaiset ry 2018). Akkreditoinnilla tarkoitetaan pätevyyden toteamista, jolla tavoitellaan yhtenäistä osaamista sovittuun standardiin Euroopan alueella. Standardin nimi on Eurooppa Diplomi, jonka tuoma yhtenäisyys mahdollistaa muun muassa optikoiden vapaamman liikkumisen Euroopan alueella. Oppilaitos voi suorittaa akkreditoinnin joko kokonaisuutelle tutkinto-ohjelmalle tai vain sen tietyille osalle. Osa-akkreditointi ei kuitenkaan vielä oikeuta varsinaiseen Eurooppa Diplomiin. (ECOO 2018 3.)

Optisen alan eettisyyden toteutumista Suomessa säätelee pääosin Optometrian Eettinen Neuvosto (OEN). Neuvosto antaa ohjeita ja suosituksia sekä valvoo optikoiden ammatinharjoittamista. Varsinainen OEN on perustettu vuonna 2013, jolloin entinen Optiikan Eettinen Neuvosto päivitti nimensä. Tämä alkuperäinen neuvosto on ylläpitänyt toimintaansa jo vuodesta 1997 lähtien. Suomen Optinen Toimiala ry, nykyisin NÄE ry sekä Suomen Optikoiden Ammattiliitto ry ovat vastuussa neuvoston toiminnasta ja jäsenten

valinnasta. Neuvosto toimii vahvassa yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten esimerkiksi Valviran kanssa, ja näin ollen neuvoston toimintaan ja päätöksiin vaikuttavat vahvasti myös muiden toimijoiden käytänteet ja ohjeistukset. Lisäksi OEN on vastuussa optisen alan täydennyskoulutusrekisteristä sekä mahdollisten varoitusten ja ilmoitusten tekemisestä viranomaisille. (Optometrian Eettinen Neuvosto 2013.)

5.2.1 Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä

Suomessa on vuonna 1994 määrätty asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä, joka säätelee pitkälti optikon ammatinharjoittamista. Asetuksen mukaan, optikko ei saa ilman silmälääkärin lupaa määrittää silmälaseja tietyissä tilanteissa. Laissa määrätään seuraavasti:

"Laillistettu optikko ei saa itsenäisesti määrätä silmälaseja:

- 1) alle kahdeksanvuotiaalle lapselle;
- 2) henkilölle, jolle on aikaisemmin suoritettu silmämunaan kohdistunut leikkaus;
- 3) henkilölle, jolla ilmeisesti on silmäsairus;
- 4) eikä henkilölle, jonka näön tarkkuutta ei silmälaseilla saada normaaliksi."

(Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994 § 16.)

5.2.2 Hyvä optikon tutkimuskäytäntö- ohjeistus

Vuonna 2014 OEN laati päivitetyn kirjallisen ohjeen optisen alan ammatinharjoittamiselle nimeltään "*Hyvä optikon tutkimuskäytäntö*" -ohjeistus. Ohje sisältää tarkat suositukset siitä, mitkä osa-alueet sisältyvät hyvään näöntutkimukseen, piilolasisovitukseen sekä silmien terveydentilan tutkimiseen. Ohjeissa käsitellään myös sitä, minkälaista on optikon eettinen toiminta työelämässä. Hyvä optikon tutkimuskäytäntö -ohjeistus korvaa aiemmin annetut ohjeet hyvästä näöntutkimuksesta ja hyvästä piilolasien sovittamisesta vuosilta 2011 ja 2006. Päivitettyyn ohjeistukseen on lisätty myös oma osio silmien terveydentilan tutkimisesta. (Optometrian Eettinen Neuvosto 2014.)

5.3 Sveitsi

Sveitsissä optikoiden tekemien näöntutkimusten osuus on yli kolme neljäsosaa. Tämä tarkoittaa sitä, että loput näöntutkimuksista tekevät silmälääkärit. Sveitsin erottaa muista vertailemistamme maista se, että siellä optikot eivät saa käyttää diagnostisia lääkkeitä. Tämän lisäksi myös hoitavien lääkkeaineiden käyttö on monien muidenkin Euroopan maiden tapaan kielletty. Kuitenkin kaikki muut ECOO:n Blue Bookin mainitsevat optikon työn osa-alueet ovat Sveitsissä sallittuja. Sveitsissä ammatinharjoittamista valvovat paikalliset terveysviranomaiset. Koska Sveitsi ei kuulu Euroopan Unioniin, ei siellä päde EU:n säädökset (ECOO 2017 2.)

Sveitsissä optikon tutkinto on kolmen vuoden mittainen kandidaattitason tutkinto. Päästäkseen suorittamaan kyseistä tutkintoa, tulee henkilöllä olla optisen alan myynnin koulutus tai työkokemusta alalta. (OPTIC SWITZERLAND n.d 1.) Sveitsissä *Fachhochschule Nordwestschweiz, Hochschule für Technik, Institut für Optometrie* oli ensimmäinen koulu Euroopassa, joka sai ECOO:n täyden akkreditoinnin. Tämä tarkoittaa sitä, että optikot saavat valmistuessaan Eurooppa Diplomin. (ECOO 2018 3; ECOO 2018 4.)

Vuonna 1905 perustettu OPTIC SWITZERLAND - The Association for Optometry and Optics edustaa Sveitsissä optikoita ja ammatinharjoittamista. Järjestö on vastuussa kaiken tasoisesta opetuksesta sekä jatkokoulutuksesta. Tämän lisäksi järjestö toimii neuvonantajana, antaa suosituksia sekä ratkoo erilaisia ongelmatilanteita. (OPTIC SWITZERLAND n.d 2.)

5.4 Norja

Norjassa myös yli kolme neljäsosaa näöntutkimuksista on optikoiden tekemiä, loput tutkimuksista tekee silmälääkärit. ECOO:n Blue Bookin tutkimuksen mukaan Norjassa optikon työnkuva on hyvin laaja, ja ammatinharjoittamisen osa-alueista ainoastaan hoitavien lääkkeaineiden käyttö on kielletty. Laki säätelee Norjassa optikon ammatinharjoittamista. (ECOO 2017 2.)

Norjassa optikon koulutus on kolmen vuoden kandidaatintutkinto. Tämän lisäksi Norjassa voi myös kouluttautua optometrian maisteriksi, ja tämä koulutus kestää kaksi vuotta. (Høgskolen i Sørøst-Norge n.d.) Norjassa University College of Southeast Norway (HSN) on saanut ECOO:n täyden akkreditoinnin. (ECOO 2018 4.)

Norjan optisen alan ammattijärjestö Norges Optikerforbund on ammatillinen neuvonantaja, joka pitää myös huolen muun muassa jatkokoulutuksesta ja ammatillisesta kehitymisestä, sekä työntekijöiden suojelusta. Tämän lisäksi järjestö säätelee optisen alan standardeja ja antaa suosituksia ammatinharjoittamiseen. (Norges Optikerforbund n.d.)

5.5 Alankomaat

Alankomaissa ECOO:n Blue Bookin mukaan suurin osa optikon työn osa-alueista on ammatinharjoittamisessa sallittu. Tämä vastaa hyvin paljon Suomen tilannetta, mutta erona on esimerkiksi se, että Alankomaissa optikko ei saa harjoittaa ortooptikkaa tai tutkia ajonäköä. Ammatinharjoittamista valvotaan Alankomaissa lailla.

Alankomaissa optikon tutkinto-ohjelma kestää neljä vuotta ja sen voi suorittaa ainoastaan Hogeschool Utrecht -koulussa, joka on myös saanut täyden akkreditoinnin ECOO:n toimesta. Tämä koulutus on kandidaattitason tutkinto. (ECOO 2017 2; Optometristen Vereniging Nederland 2018 1; ECOO 2018 4.)

The Optometrists Association of the Netherlands eli OVN perustettiin vuonna 2000. Järjestön tehtäviä ovat muun muassa säädellä ja kehittää optista alaa eteenpäin. Järjestö pyrkii myös ylläpitämään näönhuollon palveluiden laatua. (Optometristen Vereniging Nederland 2018 2.)

6 Työn toteutus

Työ toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena, jonka tavoitteena oli selvittää, miten näöntutkimuskäytänteet, näöntutkimusajat, sekä mahdolliset aikarajojen aiheuttamat haitat eroavat Suomen ja tutkimukseen valittujen maiden välillä. Työn tekeminen aloitettiin teorian tiedon etsimisellä verkko- ja kirjallisuudesta. Teoriatietoa kerättyämme osasimme valita kyselylomakkeeseen oikeanlaiset kysymykset saadaksemme haluamamme tietoa tukemaan tutkimusongelmaamme. Loimme teorian tiedon kirjoittamisen jälkeen optikoille suunnatun kyselyn, jonka tarkoituksena oli kerätä ajankohtaista tietoa näöntutkimuskäytännöistä työelämässä. Tutkimuksen perusjoukkona olivat näöntutkimuksia tekevät optikot. Vastausten saamisen jälkeen tutkimustuloksia analysoitiin SPSS-ohjelman avulla.

6.1 Maiden valinta

Työssämme selvitimme näöntutkimuskäytänteitä Suomessa, ja vertailimme niitä muihin maihin. Tästä syystä valitsimme työhömmä mahdollisimman samankaltaisia maita, jotta luotettavia vertailukohtia löytyisi helposti. Norjassa, Sveitsissä ja Alankomaissa on jo olemassa optometrian koulutuksia, joilla on ECOO:n täysi akkreditointi, kun taas Suomi on vasta hakemassa osittaista akkreditointia. Koska haluamme työssämme pohtia myös kehitysehdotuksia Suomen tilanteen mahdollisiin haasteisiin, ajattelimme saavamme eniten hyviä ajatuksia jo valmiiksi akkreditoituista maista. Näissä maissa koulutus ja tämän kautta myös työn tekeminen on pääosin ECOO:n säännösten mukaista ja kattavaa. Kaikissa opinnäytetyöhömmä valituissa maissa optikon ammatinkuva on myös hyvin laaja, ja vain harvat näönhuollon osa-alueet ovat ammatinharjoittamisessa kiellettyjä.

Suurena osana opinnäytetyötämme on näöntutkimuksia tekeville optikoille suunnattu kysely. Valitsimme tämän takia työhömmä maita, joissa on keskimäärin hyvä englanninkielen osaaminen, jotta englanninkieliset kysymyksemme ymmärrettäisiin. EF Education First on luonut listauksen, jossa on laitettu järjestykseen eri maiden englanninkielen osaamisen taso, ja kaikki valitsemamme maat kuuluvat 14 parhaiten englantia osaavien maiden joukkoon (EF Education First 2018).

6.2 Tutkimuksen toteutus

Päädyimme valitsemaan tutkimusmenetelmäksi määrällisen tutkimuksen, jotta saisimme mahdollisimman laajan otannan ja kattavan katsauksen eri maiden tilanteesta. Määrällinen tutkimus sopii luonteeltaan vastaamaan työmme tarkoitusta sekä tavoitetta, sillä haluamme saada mahdollisimman laajan kuvan maiden näöntutkimuskäytännöistä, jolloin voimme verrata niitä keskenään.

6.2.1 Määrällinen tutkimus

Määrällinen tutkimus on menetelmä tieteellisessä tutkimuksessa, jonka aineisto kerätään esimerkiksi tutkimuslomakkeiden avulla. Määrällisen tutkimuksen tarkoituksena on kerätä mahdollisimman suuri otanta toisiinsa verrattavissa olevia vastauksia. Tämä tarkoittaa sitä, että kysymysten tulee olla standardoituja, jotta jokainen vastaaja käsittäisi kysymykset samalla tavalla. Suuri otanta on myös tärkeää tulosten luotettavuuden kannalta, sillä suuri vastaajajoukko antaa totuudenmukaisemman kuvan tilanteesta kuin pieni vastaajajoukko. Määrällisen tutkimuksen avulla saadaan kartoitettua olemassa oleva tilanne tutkittavasta aiheesta, mutta ei syytä ilmiölle. (Heikkilä 2014.)

6.2.2 Kyselylomake ja sen jakaminen

Teimme kyselylomakkeen Google Forms -alustalla, joka mahdollistaa kyselyn sähköisen jakamisen linkin avulla. Vastaukset päivittyvät reaaliajassa alkuperäiselle alustalle, josta pääsimme helposti tarkastelemaan tuloksia. Kyselyn jakamisessa tuli ottaa huomioon, että todennäköisesti osa linkin vastaanottajista jättää vastaamatta kyselyymme. Tämän vuoksi tarpeeksi kattavan otannan saavuttamiseksi tuli kyselyn tavoittaa mahdollisimman monta optikkoja. Lomakkeen linkin jakaminen optikoille tapahtui kohdemaiden optisen alan ammattijärjestöjen kautta. Otimme sähköpostilla yhteyttä kunkin maan ammattijärjestön yhteyshenkilöön, joiden yhteystiedot löysimme ECOO:n verkkosivuilta. Yhteyshenkilöt jakoivat kyselylomaketta optikoille omissa maissaan.

Kun olimme tehneet kyselylomakkeen, työstimme siitä testiversion, jonka jaoimme muutamalle optikolle Suomessa. Testiversion avulla oli tarkoitus selvittää, toimiiko kysely käytännössä, ja onko optikoilla kehitysehdotuksia kyselyn parantamiseksi. Saatuaamme

vastauksia testikyselyyn teimme siihen pieniä muutoksia. Tämän lisäksi kysely, kysymysten muotoilu sekä niiden asettelu käytiin läpi opinnäytetyötä ohjaavien henkilöiden kanssa. Näiden pohjalta kyselylomake muotoutui lopulliseen muotoonsa, ja se lähetettiin sähköpostilla jokaisen maan yhteyshenkilölle.

Kyselyssä oli yhteensä 11 kysymystä, jotka koostuivat monivalinnoista, lyhyistä vastaus-teksteistä sekä yhdestä avoimesta kysymyksestä. Muutamissa monivalinnoissa oli myös yhtenä vastausvaihtoehtona "Muu", johon vastaaja pystyi vastaamaan avoimesti muuttamalla sanalla. Lähes kaikki kysymykset olivat vastaajille pakollisia, jolloin kyselyssä ei päässyt etenemään ilman vastausta. Kyselyn viimeinen kysymys oli vapaavalintainen ja avoin.

Kyselylomakkeessa kartoitettiin esimerkiksi kyselyyn vastaavien optikoiden työpaikkaa, työkokemusta, heidän tekemiään tutkimuksia näöntutkimuksessa, näöntutkimukseen varattua aikaa sekä sitä, miten optikot kokevat nykyisen tilanteen työelämässä. Avoimessa kysymyksessä vastaajat saivat kertoa omin sanoin mielipiteitään sekä kehitysehdotuksia aiheesta. Pyrimme pitämään kyselyn suhteellisen lyhyenä, jotta siihen jaksettaisiin vastata.

6.3 Tulosten analysointi

Tavoitteenamme oli selvittää keskeisimpiä eroavaisuuksia sekä yhtäläisyyksiä näöntutkimuskäytänteissä Suomen ja muiden maiden välillä. Tämän lisäksi halusimme selvittää, miten näöntutkimukseen annettu aika korreloi tutkimusten tekemisen sekä muun työn-teen kanssa. Keskityimme myös siihen, miten optikot kokevat näöntutkimukseen annetun ajan riittävän, ja aiheuttaako se jotain haittaa.

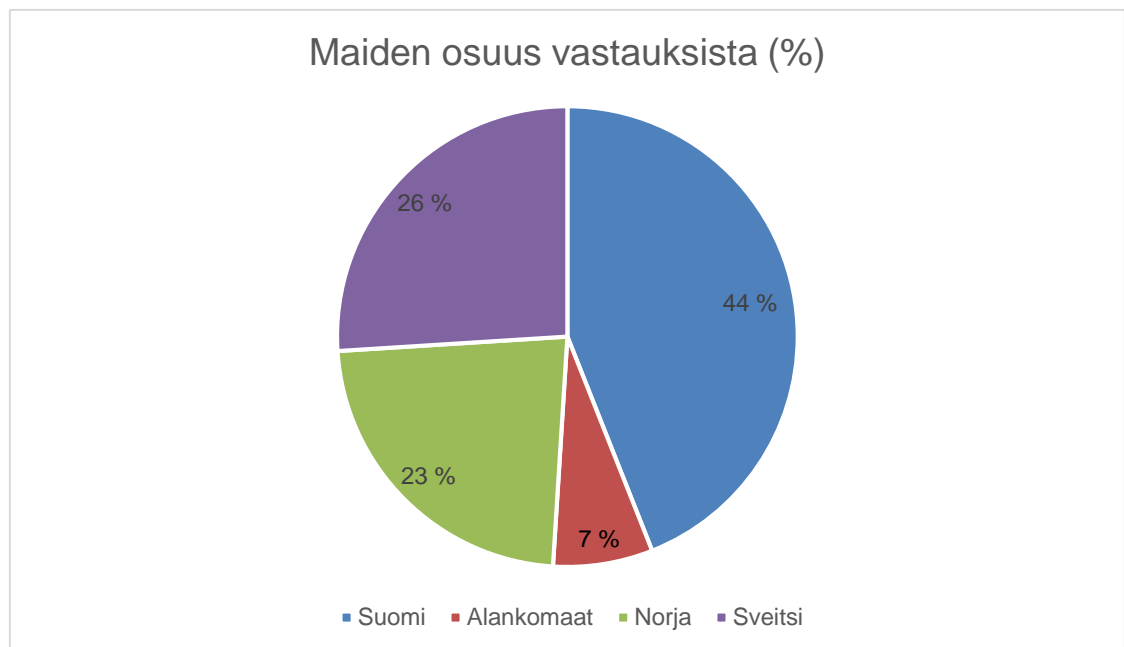
Käytimme tulosten analysointiin SPSS-ohjelmaa. SPSS-ohjelman avulla pystytään tuottamaan erilaisia laskennallisia taulukoita kerätystä datasta. Tämä tietojenkäsittelytapa soveltuu hyvin kvantitatiivisen tutkimuksen tulosten analysoimiseen, sillä sen avulla on mahdollista muuttaa saadut tulokset taulukoiksi ja prosenteiksi. Lisäksi pystytään arvioimaan myös tutkimustulosten tilastollista merkittävyyttä ja korrelaatiota.

Korrelaatiolla tarkoitetaan tilastollisessa tutkimuksessa kahden eri muuttujan välistä yhteyttä (Holopainen – Pulkkinen 2002: 198). Tieteellisessä tutkimuksessa voidaan korrelaation analysoimisen avuksi käyttää p-arvoa. Tämä arvo tarkoittaa riskitasoa, eli mahdollisen virheen määrää tutkimuksen tuloksissa. Jotta tulos on tilastollisesti merkittävä, tulee p-arvon olla alle 0,05, eli virheen mahdollisuus on 5 %. Mitä matalampi p-arvo, sitä merkittävämpi saatu tulos on tilastollisesti. Jos p-arvo on suuri, kyseessä voi tulosten osalta olla esimerkiksi vain sattuma. Tällöin tulos ei todennäköisesti ole tilastollisesti merkittävä. (KvantiMOTV 2003; Heikkilä 2014.)

Tutkimustulosten analysoimiseen käytimme erilaisia SPSS:n analysointimenetelmiä, kuten esimerkiksi t-testiä ja ristiintaulukointia. Halusimme työssämme selvittää etenkin tutkimustulosten keskiarvoja, korrelaatiota sekä tilastollista merkittävyyttä. Edellä mainittujen analysointimenetelmien avulla pystyimme tutkimaan nimenomaan näitä tekijöitä.

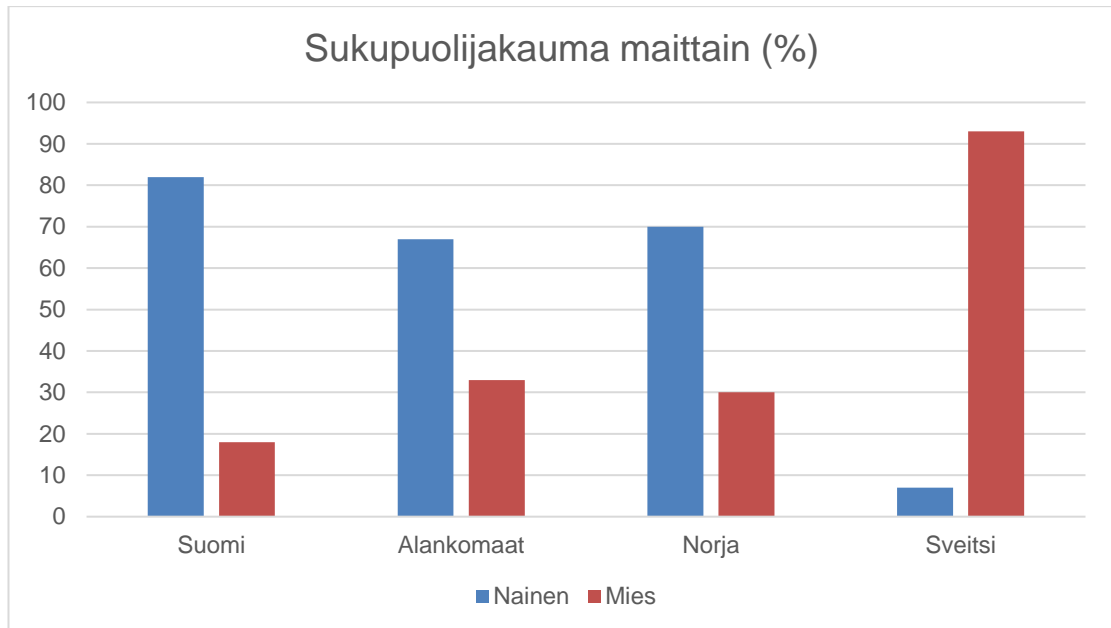
7 Tulokset

Kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 173 henkilöä (n=173). Suurin osa vastauksista tuli Suomesta, ja vähiten vastauksia saimme Alankomaista. Sveitsistä ja Norjasta saimme suunnilleen yhtä paljon vastauksia (ks. kuvio 1).

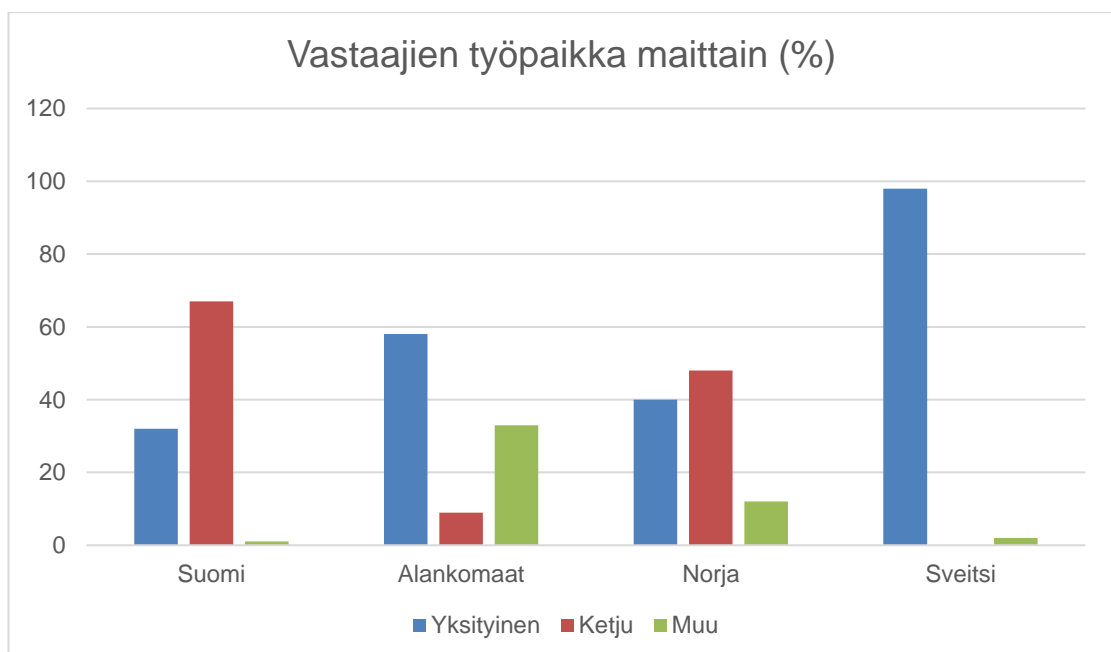
Kuvio 1. Ympyrädiagrammi kuvastaa maiden osuutta saaduista vastauksista prosentteina

Sukupuolijakauma oli kaikkien vastanneiden kesken hyvin tasainen, mutta jakauma vaihteli kuitenkin selkeästi eri maiden välillä. Kaikista kyselyyn vastanneista naisia oli 58% ja miehiä 42%. Oheisessa pylväsdiagrammissa näkyy sukupuolijakauma kunkin maan sisällä (ks. kuvio 2). Sveitsissä lähes kaikki vastaajat olivat miehiä, kun taas Suomessa, Alankomaissa ja Norjassa enemmistö vastaajista oli naisia.

Kuvio 2. Sukupuolijakauma maittain prosentteina

Kaikista vastanneista 53% työskentelee yksityisessä liikkeessä, 41% ketjuliikkeessä, ja 6% työskentelee jossakin muualla. Nämäkin tulokset jakaantuvat hyvin eri tavoin maiden kesken. Suomessa optinen ala on vastausten perusteella selkeästi ketjuuntunut, kun taas muissa maissa yksityisessä liikkeessä työskentely on yleisempää. Alankomaiden vastaajista yli kolmasosa vastasi työskentelevänsä jossain muualla kuin optikkoliikkeessä (ks. kuvio 3).

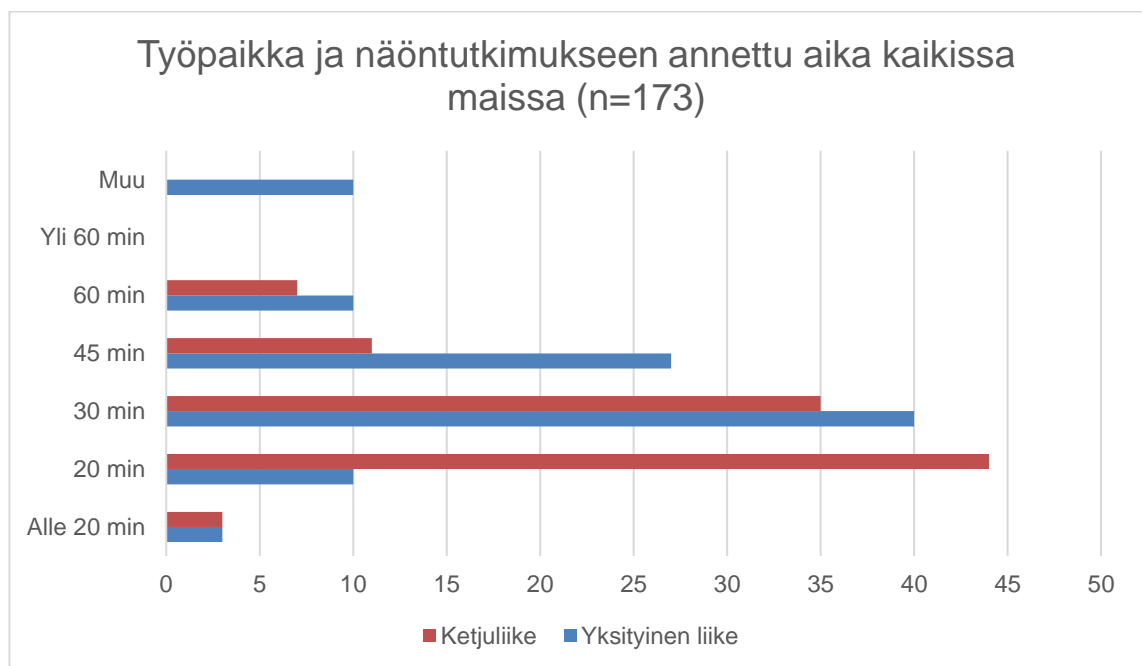

Kuvio 3. Pylväsdiagrammi vastaajien työpaikasta maittain prosentteina

Tässä työssä painopisteenämme on analysoida optikkoliikkeessä työskentelevien optikoiden vastauksia. Kyselyssä oli kuitenkin mahdollista, että myös muualla kuin optikkoliikkeessä työskentelevä voi vastata kyselyyn. Otamme pohdinnassa huomioon näiden vastausten vaikutuksen tuloksiin.

7.1 Kaikki maat

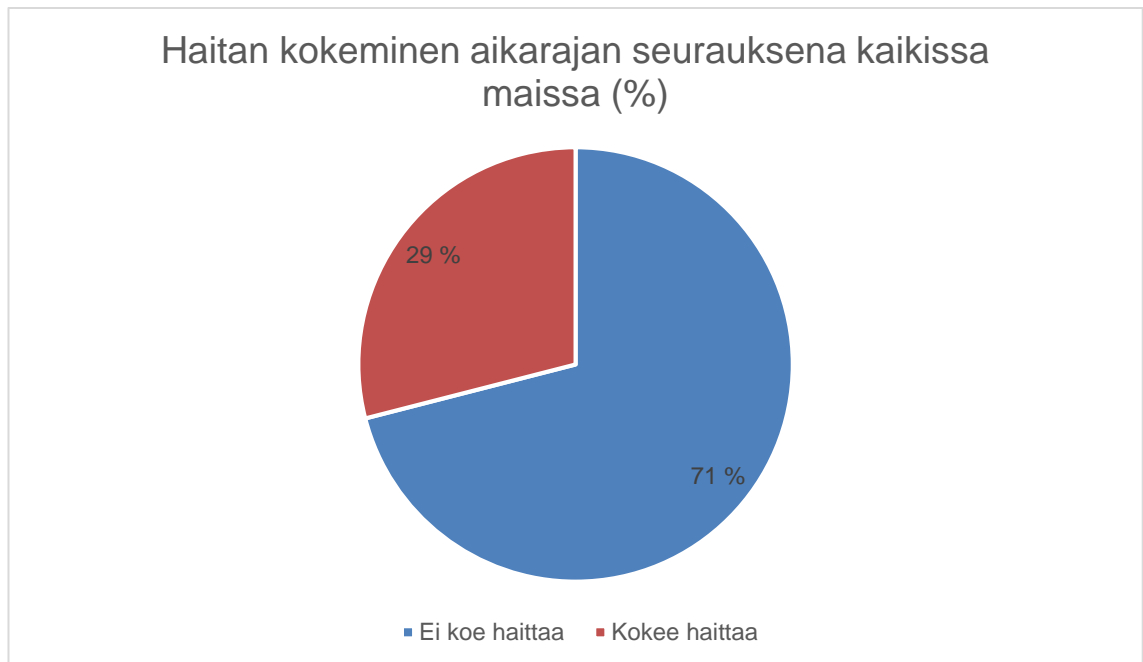
Tulosten perusteella työpaikka vaikuttaa selkeästi näöntutkimukseen varattuun aikaan. Näöntutkimukseen annetun ajan ja työpaikan (ketjuliike/yksityinen liike) välillä on tilastollisesti erittäin merkittävä korrelaatio ($p=0,000$). Tämä tarkoittaa sitä, että yksityisissä liikkeissä on enemmän aikaa näöntutkimuksen tekemiseen, kun taas ketjuliikkeissä aikaa on vähemmän. Yksityisissä liikkeissä työskentelevillä yleisin näöntutkimukseen varattu aika oli 30 minuuttia ja ketjuliikkeissä työskentelevillä 20 minuuttia (ks. kuvio 4).

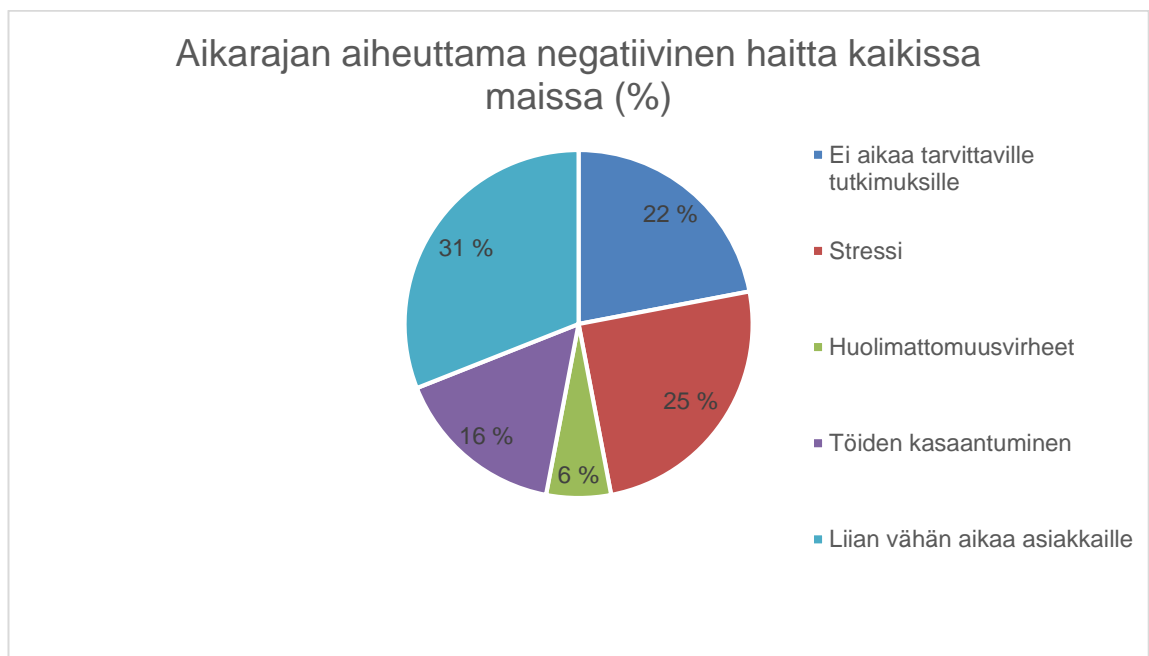
Kuvio 4. Työpaikka ja näöntutkimukseen annettu aika kaikissa tutkimuksen maissa

Kaikista vastaajista lähes yksi kolmasosa kokee aikarajan aiheuttavan haittaa työssään. Lopuilla vastaajista aikarajalla ei ole negatiivisia vaikutuksia tai aikarajaa ei ole (ks. kuvio 5). Kun kysymme, minkälaista haittaa aikarajan koetaan aiheuttavan, vastausvaihtoehto "Liian vähän aikaa asiakkaille" sai eniten vastauksia. Tämän jälkeen suosituimmat vastaukset olivat "Stressi" ja "Tarvittaviin tutkimuksiin ei ole aikaa". Myös vaihtoehto "Töiden

kasaantuminen" sai jonkin verran vastauksia. Kysymyksen vaihtoehtoista "Huolimattomuusvirheet" sai vähiten vastauksia (ks. kuvio 6).

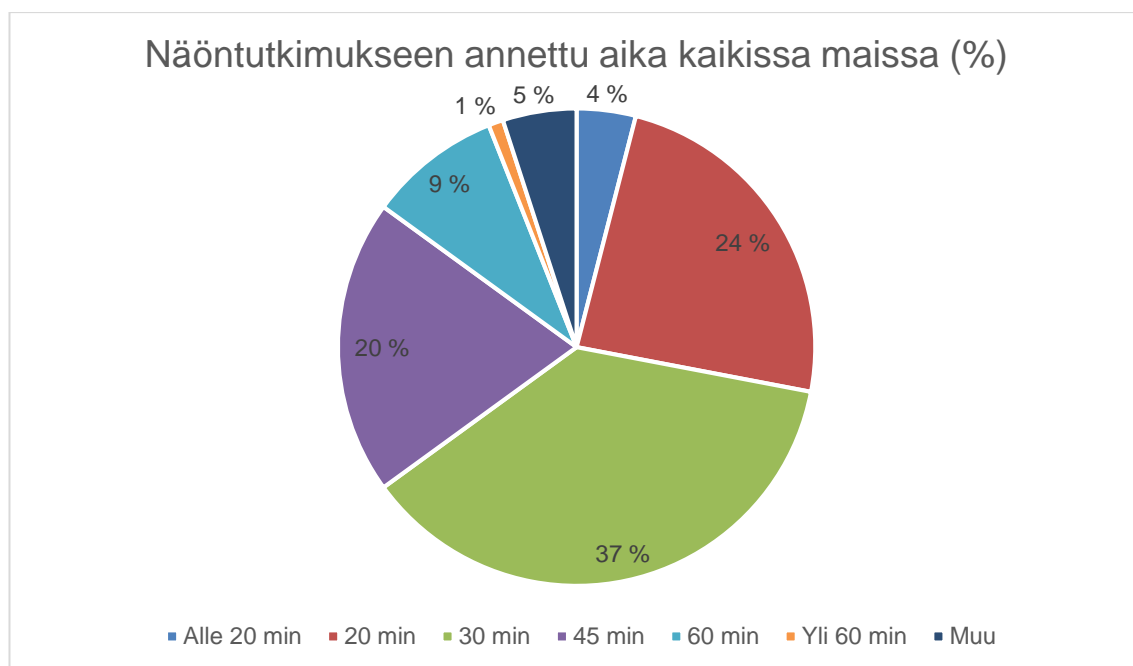
Kuvio 5. Ympyrädiagrammi kuvaa haitan kokemista aikarajan seurauksena kaikissa tutkimuksen maissa prosentteina

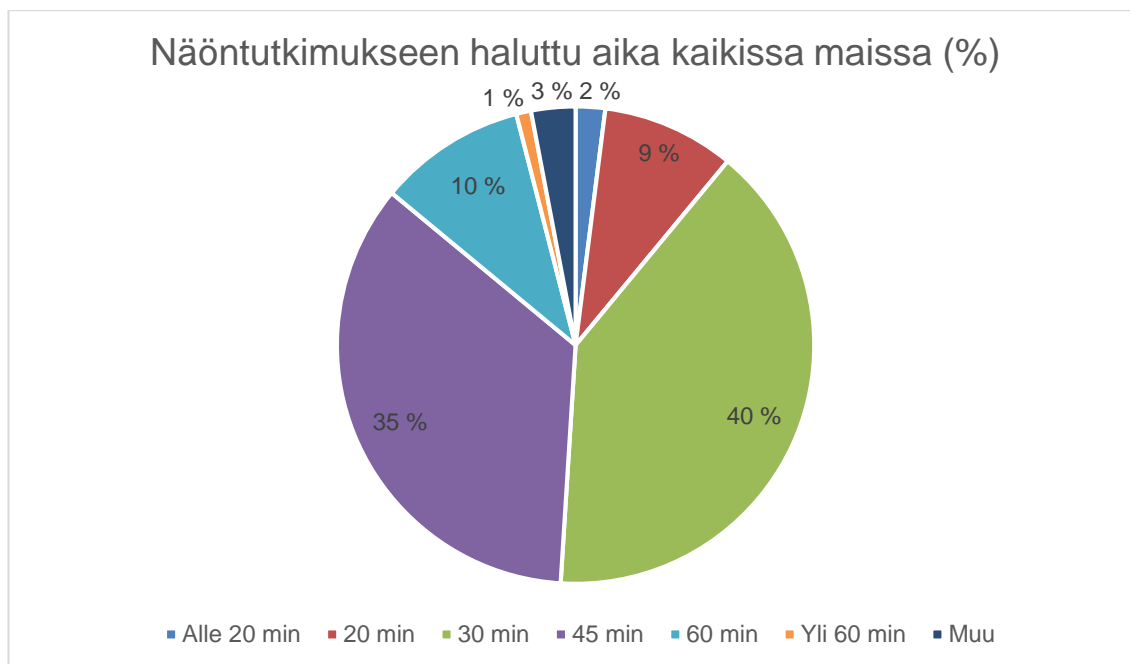
Kuvio 6. Ympyrädiagrammi kuvaa aikarajan aiheuttamaa negatiivista haittaa kaikissa tutkimuksen maissa prosentteina

Vertailtaessa kaikkien maiden tuloksia keskenään, löytyy näöntutkimukseen varatun ajan ja negatiivisten vaikutusten kokemisen välillä selkeä korrelaatio. Tämä tarkoittaa sitä, että mitä vähemmän aikaa näöntutkimuksen tekemiseen on varattu, sitä enemmän negatiivisia vaikutuksia koetaan. Aikarajan ja koetun haitan välisen korrelaation p-arvo oli 0,000. Tämä tarkoittaa sitä, että tulos on kaikissa maissa yhteensä tilastollisesti erittäin merkittävä.

Kaikkien maiden tulosten vertailussa käy ilmi, että yleisin aika, joka on varattu näöntutkimuksen tekemiseen, on 30 minuuttia. Seuraavaksi yleisin aika on 20 minuuttia, ja kolmanneksi yleisin 45 minuuttia (ks. kuvio 7). Kyselyn tulosten perusteella suurin osa vastaajista koki, että sopiva aika näöntutkimuksen tekemiseen olisi 30 tai 45 minuuttia (ks. kuvio 8).

Kuvio 7. Ympyrädiagrammissa näkyy näöntutkimukseen annettu aika kaikissa tutkimuksen maissa prosentteina

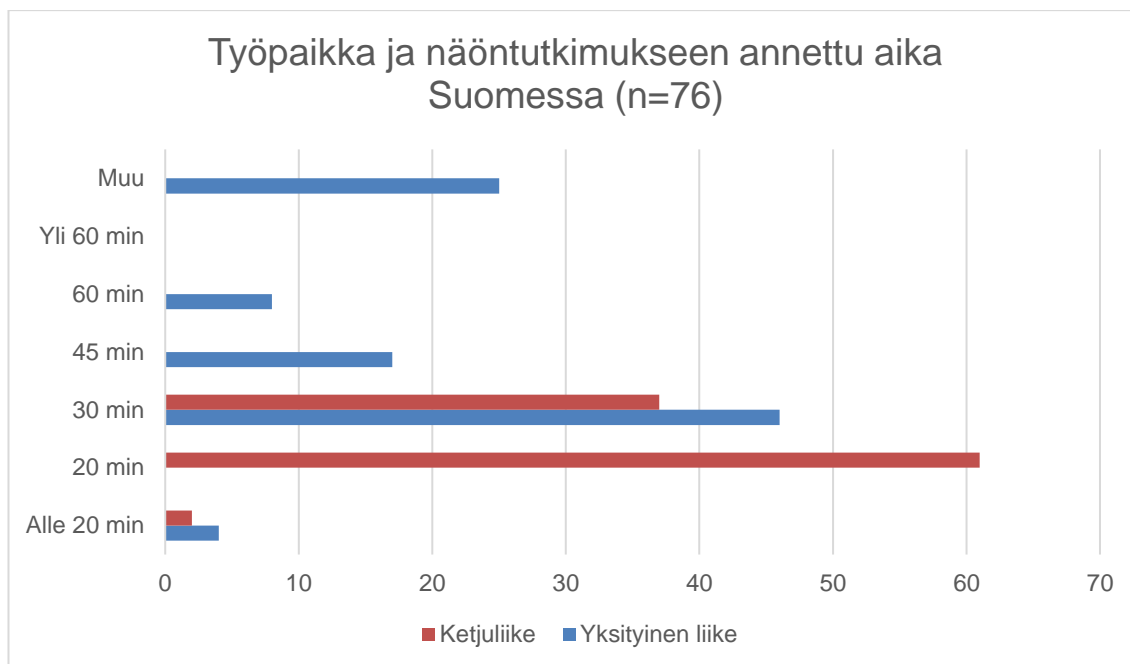

Kuvio 8. Ympyrädiagrammi kuvaa näöntutkimukseen haluttua aikaa kaikissa tutkimuksen maissa prosentteina

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että näöntutkimukseen annetulla ajalla ei ole merkittävää vaikutusta siihen, mitä tutkimuksia tehdään näöntutkimuksen aikana. Myöskään työkokemuksella ei ole tulosten mukaan selkeästi vaikutusta tutkimusten tekemiseen. Tästä syystä emme analysoi kyseisiä tuloksia tarkemmin.

7.2 Suomen tulokset

Suomen kohdalla työpaikan ja näöntutkimukseen annetun ajan välillä on tilastollisesti erittäin merkittävä korrelaatio ($p=0,000$). Tämä tarkoittaa sitä, että ketjuliikkeissä työskentelevillä optikoilla on selkeästi vähemmän aikaa näöntutkimuksen tekemiseen kuin yksityisissä liikkeissä työskentelevillä. Yleisin näöntutkimukseen varattu aika yksityisissä liikkeissä on tutkimuksen mukaan 30 minuuttia ja ketjuliikkeissä 20 minuuttia (ks. kuvio 9).

Kuvio 9. Työpaikka ja näöntutkimukseen annettu aika Suomessa

Suomen tutkimustuloksista kävi ilmi, että lyhyempi aika näöntutkimuksen tekemiseen aiheuttaa enemmän haittaa työssä kuin pidempi aika. Tämä näkyy siinä, että ajan ja haitan välillä on tilastollisesti erittäin merkittävä korrelaatio ($p=0,000$). Kun aika vähenee, myös koetut haitat kasvavat.

Yli puolet (59%) Suomen vastaajista koki, että haluttu aika näöntutkimuksen tekemiseen olisi 30 minuuttia. Seuraavaksi eniten vastauksia (26%) tuli vaihtoehtoon "45 min", ja kolmanneksi yleisin vastaus (8%) oli "20 min". Loput vastausvaihtoehdoista saivat suunnilleen yhtä paljon vastauksia. Tästä voidaan päätellä, että suomalaiset eivät yleisesti ottaen halua näöntutkimukseen liian vähän, eivätkä myöskään liikaa aikaa. Yli puolet Suomen vastaajista (54%) kertoivat, että he tekisivät enemmän tutkimuksia, jos heillä olisi enemmän aikaa näöntutkimuksen tekemiseen.

7.3 Alankomaiden tulokset

Tutkimuksen mukaan Alankomaissa työpaikan ja näöntutkimukseen varatun ajan välillä ei ole tilastollisesti merkittävää korrelaatiota ($p=0,649$). Tämä tarkoittaa sitä, että sillä, työskenteleekö optikko yksityisessä- tai ketjuliikkeessä, ei ole todennäköisesti merkittävää vaikutusta näöntutkimukseen varattuun aikaan. Alankomaissa yleisin näöntutkimukseen varattu aika on vastausten perusteella 30 minuuttia.

Alankomaissa myöskään näöntutkimukseen varatun ajan ja aikarajan takia koettujen haittojen välillä ei ole tilastollisesti merkittävää korrelaatiota ($p=0,163$). Tutkimuksen tuloksista ei siis käynyt ilmi, että vastaajat kokisivat aikarajalla olevan negatiivista vaikutusta työn tekemiseen.

Hieman alle puolet (42%) Alankomaiden vastaajista oli sitä mieltä, että he haluaisivat näöntutkimuksen tekemiseen 30 minuuttia aikaa. Toiseksi eniten vastauksia (17%) sai vaihtoehto "20 min", loput vastauksista jakaantuivat tasaisesti muiden vastausvaihtoehtojen kesken. Alankomaiden vastaajista puolet (50%) kertoi, että jos heillä olisi enemmän aikaa, he tekisivät myös enemmän tutkimuksia näöntutkimuksen aikana.

7.4 Norjan tulokset

Tulosten perusteella myöskään Norjassa työpaikan ja näöntutkimukseen annetun ajan ($p=0,445$) sekä aikarajan ja koetun haitan ($p=0,091$) välillä ei ole tilastollisesti merkittävää korrelaatiota. Alankomaihin ja Suomeen verrattuna Norjassa näöntutkimukseen hattu aika on keskimäärin pidempi.

Lähes puolet vastaajista (45%) koki, että he haluaisivat näöntutkimukseen aikaa 45 minuuttia, ja noin kolmasosa vastaajista haluaisi näöntutkimukseen 60 minuuttia. Norjan vastauksista kävi ilmi, että yleisin näöntutkimukseen varattu aika on työpaikasta riippumatta 45 minuuttia. Tämä on Alankomaihin ja Suomeen verrattuna keskimääräistä pidempi aika. Norjassa vain 38% vastaajista tekisi enemmän tutkimuksia, jos näöntutkimukseen olisi varattu enemmän aikaa.

7.5 Sveitsin tulokset

Sveitsin vastaajista yksikään ei sanonut työskentelevänsä ketjuliikkeessä, joten emme voi tutkia työpaikan vaikutusta näöntutkimukseen annettuun aikaan. Annettu aikaraja ei vaikuta työssä koettuihin haittoihin ($p=0,358$). Tämä siis tarkoittaa sitä, että tekijöiden välillä ei ilmene tilastollisesti merkittävää korrelaatiota.

Hieman alle 40% Sveitsin vastaajista sanoi, että heillä on varattu näöntutkimukseen aikaa 30 minuuttia. Noin 40% vastaajista sanoi, että aikaa on 45 minuuttia tai enemmän.

Lähes puolet Sveitsin vastaajista (47%) haluaisivat näöntutkimukseen aikaa 45 minuuttia ja noin kolmasosa (29%) 30 minuuttia. Suurempi osa Sveitsin vastaajista valitsisi mieluummin 20 minuutin kuin 60 minuutin näöntutkimusajan. Kolmasosa Sveitsin vastaajista (33,3%) kertoi, että he tekisivät enemmän tutkimuksia, jos näöntutkimukseen olisi varattu enemmän aikaa.

7.6 Avointen kysymysten tulokset

Lisäsimme kyselylomakkeiden loppuun avoimen kysymyksen, jossa kysyttiin mielipiteitä kyseisestä aiheesta sekä kehitysehdotuksia näöntutkimuskäytänteisiin tulevaisuutta varten. Suomalaisten optikoiden vastauksissa käy ilmi joitakin yhtäläisyyksiä, kuten muun muassa se, että jotkut kokevat tiukan aikarajan aiheuttavan stressiä ja haluaisivat tähän muutoksia. Kaikista kyselyyn vastanneista monet mainitsivat sen, että olisi hyvä ehtiä keskustelemaan asiakkaan kanssa enemmän muun muassa tutkimuksen alussa sekä lopussa. Lisäajan avulla voisi esimerkiksi keskittyä huolellisemman anamneesin tekemiseen sekä tulosten selittämiseen tutkittavalle.

Moni kommentoi myös, että tarvittaessa heillä on yleensä mahdollisuus varata uusi aika tutkittavalle, jos refraktion määrittäminen on haasteellista ja aika ei riitä. Haasteellisiksi ja aikaa vieviksi tutkimuksiksi mainittiin muun muassa prismakorjauksen määrittäminen. Muutama henkilö oli myös sitä mieltä, että jos tutkimukseen varattu aika on selkeästi yli 30 minuuttia, asiakas väsyä tutkimuksen aikana. Jotkut olivat sitä mieltä, että näöntutkimukseen varattu aika riittää hyvin tavallisen refraktion tekemiseen, mutta muihin tutkimuksiin, kuten esimerkiksi mikroskopiutkimukseen, ei aina ole riittävästi aikaa.

Alankomaiden, Norjan ja Sveitsin vastaajista monet olivat tyytyväisiä aikarajaansa tai heillä ei ollut aikarajaa lainkaan. Myös näiden maiden kommenteissa mainittiin muutama kertaan se, että aika riittää yleensä suhteellisen hyvin tavallisen refraktion määrittämiseen, mutta lisätutkimuksiin ei välttämättä ole tarpeeksi aikaa. Kommenteista kävi myös ilmi, että muissa maissa silmien terveydentilan laaja tutkiminen oli monesti osa rutiininomaista näöntutkimusta. Sekä Suomen että Norjan kommenteissa mainittiin myös se, että työskentely tuntuu välillä liukuihinalla työskentelyltä, ja tähän olisi hyvä tulla muutos.

Kehittämisehdotuksina näöntutkimuskäytänteisiin oli vastattu, että osaamista pitäisi kehittää ja johtamiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Kommenteissa mainittiin myös

se, että asiakkaille voisi kertoa jo ennen ajanvarausta, että tarvittaessa saatetaan joutua varaamaan toinen aika tutkimuksen viimeistelemiseksi. Muutama henkilö vastasi myös, että 20 minuuttia on liian lyhyt aika tutkimukseen, ja tämä tulisi ehdottomasti nostaa vähintään 30 minuuttiin.

8 Pohdinta

8.1 Validiteetti, reliabiliteetti ja niiden toteutuminen työssä

Kvantitatiivinen tutkimus on onnistunut silloin, kun sen tutkimustulokset vastaavat nimenomaan valittuun tutkimusongelmaan. Tällä tarkoitetaan tutkimuksen validiteettia. Jos tutkimuksen tarkoitus ja saadut tulokset eivät kohtaa täysin, tai jos saadut tulokset ovat selkeästi suppeampia tai laajempia kuin tutkimusongelma, on kyseessä heikentynyt validiteetti. (Holopainen – Pulkkinen 2002: 14-15.)

Määrällisen tutkimuksen tekemisessä tulee ottaa huomioon myös tutkimuksen reliabiliteetti eli luotettavuus. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta, eli sitä, ovatko tutkimustulokset sattumanvaraisia. Korkealla reliabiliteetilla tarkoitetaan siis sitä, että jos tutkimus toistettaisiin, olisivat tulokset samankaltaisia. (Holopainen – Pulkkinen 2002: 14-15.)

Työssämme validiteetti ja reliabiliteetti toteutuvat osittain. Työn validiteetti olisi todennäköisesti parempi, jos olisimme osanneet rajata kyselylomakkeen sisältöä paremmin. Saimme kyselystä paljon ylimääräistä tietoa, jota emme käyttäneet loppupäätelmien tekemisessä. Saimme kuitenkin vastauksia asettamaamme tutkimusongelmaan, joka lisää työn validiteettia. Myös reliabiliteetti on työssämme suhteellisen korkea, sillä kysymykset olivat suurimmaksi osaksi selkeitä monivalintakysymyksiä. Pyrimme pitämään kyselyn sisällön yksinkertaisena, mutta voi olla, että jotkin kysymyksistä saattoivat olla hankalia tulkita. Myös kyselyn kääntäminen toiselle kielelle vaikuttaa sen ymmärrettävyyteen ja voi heikentää reliabiliteettia. On mahdollista, että kyselylomakkeen avoimet kysymykset voivat myös vaikuttaa reliabiliteetin toteutumiseen sitä heikentävästi.

8.2 Työn tekeminen

Aiheen rajaaminen oli hankalaa, sillä näöntutkimuksen sisältö eroaa eri maiden kesken jonkin verran. Opinnäytetyössä keskityimme vain refraktiiviseen näöntutkimukseen, jotta maiden välinen vertailu olisi luotettavampaa, sillä silmien terveydentilan tutkimista pidetään joissakin maissa osana rutiiniomaista näöntutkimusta. Jos olisimme keskittyneet myös terveydentilan tutkimukseen, olisivat tulokset kuitenkin voineet olla luotettavampia,

koska monet vastasivat, että terveydentilan tutkimus kuuluu rutiinitarkastukseen. Tämä saattaa vaikuttaa myös mielipiteeseen tarvittavan ajan pituudesta.

Teoriatiedon kerääminen muista maista oli hankalaa kielimuurin vuoksi. Halusimme löytää työtämme varten tietoa laeista sekä eri maiden käytänteistä. Usein tieto piti etsiä kunkin maan optisen alan järjestön sivuilta ja suuri osa tiedosta löytyi vain maiden omalla kielellä. Käytimme kielen kääntämistä varten esimerkiksi Google Translate -palvelua. Tietoa ajantasaisesta tilanteesta eri maiden optiselta alalta löytyi ainoastaan verkkolähteistä. Eniten ja helpoiten tietoa löytyi Suomesta, sillä saimme etsiä tietoa omalla kielellämme, ja tiesimme mistä sitä voisi löytyä. Työssämme on tietoa eniten Suomesta myös sen vuoksi, että työmme ajatuksena oli nimenomaan selvittää Suomen tilannetta, ja vertailla sitä muihin maihin.

Halusimme alun perin jakaa kyselyämme sähköpostin kautta suoraan optikkoliikkeille, jolloin olisimme saaneet itse valita yksityiset liikkeet ja ketjut, joista keräämme vastauksia. HavaitSIMME kuitenkin, että Suomi on tutkimuksen maista ainoa, joka on selkeästi ketjuuntunut, eikä muista maista löydy samanlaista rakennetta ketju- ja yksityisten liikkeiden välillä. Päädyimme lopulta jakamaan kyselyä optisen alan ammattijärjestöjen kautta, jolloin kysely meni suoraan vastaajille, eikä työpaikan kautta. Tämä saattaa vaikuttaa vastausten todenmukaisuuteen sekä vastausmäärään positiivisesti. Tällä tavalla kysely myös saavutti huomattavasti enemmän ihmisiä, ja jakaminen oli helpompaa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on erittäin tärkeää, että otanta on mahdollisimman suuri.

8.3 Tulosten pohdinta

Suomi vaikuttaisi olevan tutkimuksen maista eniten ketjuuntunut optisella alalla, sillä yli puolet Suomen vastaajista työskentelee ketjuliikkeessä. Kaikista Suomen vastaajista yhtä suuri osa vastasi näöntutkimukseen varatun ajan olevan 20 ja 30 minuuttia. 61% ketjuliikkeessä työskentelevistä vastasi, että heillä on aikaa näöntutkimuksen tekemiseen 20 minuuttia. Tästä voimme päätellä, että ketjuliikkeissä on keskimäärin vähemmän aikaa näöntutkimuksen tekemiseen verrattuna yksityisiin liikkeisiin.

Kaikkien tulosten kesken näkyy tilastollisesti erittäin merkittävä korrelaatio sekä työpaikan ja ajan, että annetun ajan ja koetun negatiivisen haitan välillä. Tähän vaikuttaa kuitenkin selkeästi se, että saimme kyselyymme eniten vastauksia Suomesta. Suomessa

korrelaatio näiden tekijöiden välillä on erittäin selkeä, ja tämä vaikuttaa kaikkien maiden yhteisiin tuloksiin.

Ainoastaan Suomen tuloksissa tulee esille tilastollisesti merkittävä korrelaatio työpaikan ja näöntutkimukseen annetun ajan välillä. Missään muussa tutkimuksen kohteena olleessa maassa ei ole yhteyttä näiden tekijöiden välillä. Tästä näemme, että Suomi on tutkimuksen ainoa maa, jossa työpaikka selkeästi vaikuttaa näöntutkimukseen annettuun aikaan. Ketjuliikkeissä on siis yleisesti ottaen lyhyempi aika näöntutkimuksen tekemiseen yksityisiin liikkeisiin verrattuna. Suomalaisista kyselyyn vastaajista suuri osa työskentelee ketjuliikkeessä. Tämä vaikuttaa siis löydetyn korrelaation takia myös tuloksiin näöntutkimuksiin varatun ajan osalta. Jos olisimme saaneet kyselyyn enemmän vastaajia yksityisistä optikkoliikkeistä, olisivat vastaukset saattaneet olla erilaisia. Koska kyselymme otanta Suomen osalta on kuitenkin suhteellisen suuri, voimme päätellä, että tulokset ovat todenmukaisia.

Tuloksista selviää myös, että ainoastaan Suomessa näöntutkimukseen varatun ajan ja aikarajan vuoksi koettujen haittojen välillä on merkittävä yhteys. Muissa maissa selkeää korrelaatiota näiden tekijöiden välillä ei havaittu. Tämä tarkoittaa siis sitä, että Suomessa optikot kokevat nykyisen näöntutkimukseen varatun ajan vaikuttavan negatiivisesti työntekoon, kun taas muissa maissa yhteys ei ole näin selkeä. Esimerkiksi Norjan kohdalla ajan ja haitan välillä oli lähes merkittävä korrelaatio ($p=0,091$), kun taas esimerkiksi Sveitsin tuloksissa korrelaatiota ei näiden tekijöiden välillä ollut juuri lainkaan ($p=0,358$). Norjan tulosten perusteella optikot myös kokevat tarvitsevansa hieman enemmän aikaa näöntutkimukseen verrattuna nykytilanteeseen. Tästä voimme siis olettaa, että Norjassa tekijöiden välillä olisi voinut ilmetä tilastollisesti merkittävä korrelaatio, jos otanta olisi ollut suurempi.

Tekemämme tutkimuksen tulosten perusteella vaikuttaisi siltä, että Suomessa on valitsemistamme maista varattu vähiten aikaa näöntutkimuksen tekemiseen. Eniten aikaa näöntutkimukseen näyttäisi olevan Sveitsissä ja Norjassa. Tuloksista käy siis selkeästi ilmi, että näöntutkimukseen annettu aika vaikuttaa haittojen kokemiseen työssä kaikissa tutkimuksen maissa. Esimerkiksi Sveitsissä optikoilla on suhteellisen paljon aikaa näöntutkimuksen tekemiseen, eivätkä he siksi koe aikarajan vaikuttavan haitallisesti työhönsä. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että Sveitsissä vastaajat ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä näöntutkimukseen varattuun aikaan, eivätkä he koe tarvitsevansa lisää aikaa.

Olemme pääosin tyytyväisiä saamiemme vastausten määrään. Lähes puolet vastauksista tuli Suomesta ($n=76$), joka oli jo ennalta odotettavissa. Suomen vastausten suuri osuus johtuu todennäköisesti siitä, että suomalaiset vastaavat helpommin suomalaiseen kyselyyn. Muiden maiden optikot joutuivat vastaamaan vieraskieliseen kyselyyn, joka on toteutettu ulkomailta käsin. Tämä saattaa tuntua joidenkin vastaajien mielestä hankalalta ja vieraalta. Alankomaista saimme vastauksia selkeästi vähiten ($n=12$), ja useat vastaajista työskentelevät muualla kuin optikkoliikkeessä. Tämä vaikuttaa tulosten analysointiin, sillä tavoitteenamme oli vertailla nimenomaan optikkoliikkeessä työskentelevien optikoiden vastauksia. Myös vastausten vähäinen määrä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen Alankomaiden osalta. Olemme tyytyväisiä Sveitsistä ($n=45$) ja Norjasta ($n=40$) saamiemme vastausten määrään. Vastauksia molemmista maista tuli suhteellinen tasaisesti ja otanta oli riittävän suuri saadaksemme tarpeeksi luotettavia tuloksia.

Tuloksissa kävi ilmi, että eri maiden vastaajien kesken sukupuolirakenne vaihteli hyvin paljon. Kaikkien vastanneiden kesken sukupuolijakauma oli tasainen, mutta Suomessa suurin osa (82%) oli naisia, kun taas Sveitsissä naisvastaajien määrä oli vain 7%. Tämä todennäköisesti kuvastaa myös todellista sukupuolijakaumaa optisella alalla. Tutkimuksen tuloksista ei kuitenkaan käy ilmi, vaikuttaako sukupuoli vastauksiin. Tämä ei myöskään ollut opinnäytetyömme tutkimusongelmana, joten emme keskity sukupuolijakauman vaikutusten analysoimiseen tässä sen enempää.

Kyselyssä selvitettiin myös, mitä tutkimuksia kuuluu kunkin vastaajan rutiininomaiseen näöntutkimukseen. Tuloksista kävi ilmi, että näöntutkimukseen varatulla ajalla tai työkokemuksella ei ole merkittävää vaikutusta tehtyihin tutkimuksiin. Yleisesti ottaen vaikuttaa siltä, että tehdyt näöntutkimukset vertailemissamme maissa ovat sisällöllisesti hyvin samankaltaisia keskenään. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että muut maat ovat akkreditoituja, eli niiden optometrian koulutus on yhtenäistetty. Vaikka Suomen koulutusta ei ole vielä akkreditoitu, vaikuttaa näöntutkimus kuitenkin olevan samankaltainen kuin muissa tutkimuksen maissa.

Suomessa ja Alankomaissa vähintään puolet kyselyyn vastanneista kertoivat, että jos näöntutkimukseen olisi varattu enemmän aikaa, he tekisivät myös enemmän tutkimuksia. Sveitsissä ja Norjassa vastaajista vain noin kolmasosa sanoi samaa. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että Suomessa ja Alankomaissa on vähemmän aikaa näöntutkimuksen tekemiseen kuin Sveitsissä ja Norjassa.

Liian lyhyt näöntutkimusaika aiheuttaa monien vastaajien mielestä kiirettä ja stressiä työnteossa. Kuten opinnäytetyössämme aikaisemmin jo mainittiin, liiallinen kiire voi vaikuttaa negatiivisesti työhyvinvointiin. Tämä näkyy mahdollisesti myös sekä työn laadun, että tuottavuuden heikkenemisenä.

8.4 Tulosten hyödyllisyys

Työmme tarkoituksena oli selvittää, miten näöntutkimuskäytänteet eroavat eri maissa, ja miten näöntutkimukseen varattu aika vaikuttaa työnteeseen. Oletuksemme oli, että lyhyt näöntutkimusaika vaikuttaa negatiivisesti työn tekemiseen. Tuloksistamme kävikin ilmi, että mitä lyhyempi aika optikoilla on näöntutkimuksen tekemiseen, sitä enemmän he kokevat aikarajan aiheuttavan haittaa työnteossa.

Tavoitteenamme oli löytää kehitysehdotuksia tämän hetken optisen alan tilanteeseen Suomessa ottamalla mallia muista maista ja niiden toimintatavoista. Kysyimme kyselylomakkeessa kehitysehdotuksia suoraan myös vastaajilta, mutta selkeitä ehdotuksia tilanteen parantamiseksi emme saaneet. Vastauksista kuitenkin kävi ilmi, että esimerkiksi optisen alan johtamisen kehittäminen ja lisäkouluttautuminen ovat osa-alueita, joiden edistäminen voisi parantaa tämän hetkistä tilannetta. Tämä lisäksi lähes kukaan vastaajista ei toivo näöntutkimukseen varatun ajan vähenevän nykyisestä tasosta.

Muiden maiden optikot olivat tyytyväisempiä tämän hetkiseen tilanteeseensa kuin suomalaiset optikot. Tämän voi selittää se, että muissa maissa näöntutkimukseen on varattu keskimäärin enemmän aikaa, jonka takia he eivät koe aikarajan aiheuttavan yhtä paljon haittaa. Meidän kehitysehdotuksemme tämän tutkimuksen pohjalta on se, että näöntutkimukseen varattua aikaa lisättäisiin Suomen optikkoliikkeissä, tai pidettäisiin vähintään 30 minuutin mittaisena. Esimerkiksi 20 minuuttia on liian lyhyt aika kattavan näöntutkimuksen tekemiseen, ja se vaikuttaa negatiivisesti optikon työhyvinvointiin ja työn tekemiseen.

8.5 Jatkotutkimusehdotuksia

Tutkimusta tehdessämme huomasimme, että optometrian koulutus eroaa maiden välillä huomattavasti. Siksi olisikin mielenkiintoista tehdä uusi tutkimus, jossa vertailtaisiin optometrian koulutusta ja sen vaikutusta näöntutkimuksen tekemiseen ja sisältöön eri maissa. Toisena jatkotutkimusehdotuksenamme on tutkimus optikoiden työhyvinvoinnista eri maissa. Tutkimuksessa voitaisiin tarkemmin paneutua siihen, mitkä asiat vaikuttavat työhyvinvointiin, ja miten se ilmenee optikkoliikkeiden arjessa. Kolmantena jatkotutkimusehdotuksenamme on opinnäytetyö, jossa selvitettäisiin ketjuuntumisen vaikutusta optisella alalla esimerkiksi eri Euroopan maissa.

Lähteet

Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994. Annettu Naantalissa 28.6.1994.

EF Education First 2018. EF Epi. EF English Proficiency Index. Verkkodokumentti. <<https://www.ef.fi/epi/>> Luettu 14.2.2018.

Heikkilä Tarja 2014. Edita Publishing Oy. Kvantitatiivinen tutkimus. Verkkodokumentti. <<http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>> Luettu 9.2.2018.

Heikkilä Tarja 2014. Edita Publishing Oy. Muuttujien väliset riippuvuudet- esimerkkejä. Verkkodokumentti. <<http://www.tilastollinentutkimus.fi/5.SPSS/Riippuvuudet.pdf>> Luettu 9.3.2018.

Holopainen, Martti – Pulkkinen, Pekka 2002. Dark Oy. Tilastolliset menetelmät.

Høgskolen i Sørøst-Norge n.d. HSN. Bachelor of Optometry. Verkkodokumentti <<https://www.usn.no/studier/finn-studier/optometri/bachelor-i-optometri/>> Luettu 14.2.2018.

Koivula, Lotta – Luoma, Satu – Niskala, Janica 2016. OAMK. Optikon ammattietiikka näöntutkimuksessa, Kyselytutkimus – Hyvä näöntutkimuskäytäntö ammattietiikan pohjana. Verkkodokumentti. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/118681/koivula_lotta_luoma_satu_niskala_janica.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Luettu 20.11.2017.

KvantiMOTV 2003. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Hypoteesien testaus. Verkkodokumentti. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/hypoteesi/testaus.html>> Luettu 9.3.2018.

Lundell Tiina 26.1.2017. Yle. Optikot ja silmälääkärit taistelevat silmäeuroista. Verkkodokumentti. <<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/01/26/optikot-ja-silmalaakarit-taistelevat-silmaeuroista>> Luettu 5.12.2017.

Lusby, Franklin W. MD 21.12.2017. MedLinePlus. Refraction. Verkkodokumentti. <<https://medlineplus.gov/ency/article/003844.htm>>. Luettu 2.1.2018.

Norges Optikerforbund n.d. Norges Optikerforbund. Om Norges Optikerforbund. Verkkodokumentti. <<http://www.optikerne.no/pages/administrasjon/omnof.php>> Luettu 14.2.2018.

OPTIC SWITZERLAND n.d 1. OPTIKSCHWEIZ. Optometrists: Visual aids specialists. Verkkodokumentti. <<http://www.optikschweiz.ch/de/beruf/augenoptiker-in>> Luettu 14.2.2018.

OPTIC SWITZERLAND n.d 2. OPTIKSCHWEIZ. OPTIC SWITZERLAND - the Association for Optometry and Optics. Verkkodokumentti. <<http://www.optikschweiz.ch/de/verband/portraet#179>> Luettu 8.1.2018.

Optometrian Eettinen Neuvosto 2014. Näe ry. Hyvä optikon tutkimuskäytäntö. Verkkodokumentti. <https://www.naery.fi/wp-content/uploads/hyva-optikon-tutkimuskaytando-ohjeistus_2014-id-4106.pdf> Luettu 5.12.2017.

Optometrian Eettinen Neuvosto 2014. SOA ry. Optikon ammatin harjoittamisen eettiset ohjeet. Verkkodokumentti. <<https://www.soary.com/@Bin/804973/Optikon+ammattin+harjoittamisen+eettiset+ohjeet+2014+lopull.pdf>> Luettu 20.3.2018.

Optometrian Eettinen Neuvosto 28.3.2013. Suomen Optinen Toimiala ry. Säännöt. Verkkodokumentti. <http://www.optometria.fi/media/tiedostot/oen_saannot_ehd.pdf> Luettu 5.12.2017.

Optometrian Eettinen Neuvosto 5.10.2017. Näe ry. Optikon ammattinimikkeet Suomessa. Verkkodokumentti. <https://www.naery.fi/wp-content/uploads/Optometrian-ammattinimikkeet_OEN.pdf> Luettu 5.12.2017.

Optometrian Eettinen Neuvosto n.d. Näe ry. Tutkinnot. Verkkodokumentti. <<https://www.naery.fi/info/koulutus/tutkinnot/>> Luettu 4.1.2017.

Optometristen Vereniging Nederland 2018 1. OVN. Training title. Verkkodokumentti. <<https://www.optometrie.nl/optometrist/beroep/opleidingstitel>> Luettu 4.1.2018.

Optometristen Vereniging Nederland 2018 2. OVN. OVN organization. Verkkodokumentti. <<https://www.optometrie.nl/optometrist/organisatie-beleid/ovn-organisatie>> Luettu 8.1.2018.

Puttonen, Sampsa – Hasu, Mervi – Pahkin, Krista 2016. Työterveyslaitos. Työhyvinvointi paremmaksi - Keinoja työhyvinvoinnin ja työterveyden kehittämiseksi suomalaisilla työpaikoilla. Verkkodokumentti. <<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130787/Ty%C3%B6hyvinvointi%20paremmaksi.pdf?sequence=1>> Luettu 20.3.2018.

Suomen Optinen Toimiala 2012. Näe Ry. Optisen alan toimintastrategia 2012. Verkkodokumentti. <https://www.naery.fi/wp-content/uploads/sot_strategia2012_a4_net.pdf> Luettu 9.2.2018.

Suomen Optometrian Ammatillaiset ry 2018. Soary. Koulutusta. Verkkodokumentti. <<https://www.soary.com/soa/koulutusta/>> Luettu 17.2.2018.

Talentia 2017. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. <<http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>> Luettu 21.2.2018.

The European Council of Optometry and Optics 2017 1. ECOO. About ECOO. Verkkodokumentti. <<http://www.ecoo.info/about-ecoo/>> Luettu 5.12.2017.

The European Council of Optometry and Optics 2017 2. ECOO. ECOO Blue Book. Verkkodokumentti. <<http://www.ecoo.info/wp-content/uploads/2017/05/ECOO-Blue-Book-2017.pdf>> Luettu 2.1.2018.

The European Council of Optometry and Optics 2018 3. ECOO. Information for Educational Institutions. Verkkodokumentti. <<http://www.ecoo.info/european-diploma/educational-institutions/>> Luettu 14.2.2018.

The European Council of Optometry and Optics 2018 4. ECOO. Students. Verkkodokumentti. <<http://www.ecoo.info/european-diploma/students/>> Luettu 14.2.2018.

The European Council of Optometry and Optics 6/2013. ECOO. ECOO Guidelines for Optometric and Optical Services in Europe. Verkkodokumentti. <<http://www.ecoo.info/wp-content/uploads/2013/07/Guidelines-for-Optometric-and-Optical-Services-in-Europe.pdf>> Luettu 30.1.2018.

Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta 2001. ETENE. Terveysthuollon yhteinen arvopohja, yhteiset tavoitteet ja periaatteet. Verkkodokumentti. <<http://etene.fi/documents/1429646/1559098/ETENE-julkaisu+1+Terveysthuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaatteet.pdf/4de20e99-c65a-4002-9e98-79a4941b4468>> Luettu 21.2.2018.

Liite 1. Kyselylomake suomeksi

Näöntutkimus Suomessa

Hyvä kyselyyn vastaaja,

Olemme kolme optometristiopiskelijaa Metropolia ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä näöntutkimuskäytänteistä Suomessa sekä ulkomailta. Kutsumme teidät mukaan vastaamaan lyhyeen kyselyyn, jonka tarkoituksena on kartoittaa tämän hetkinen tilanne optisella alalla.

Kyselyyn vastaaminen kestää vain noin kaksi minuuttia, ja kyselyn tuloksia käsitellään täysin luottamuksellisesti. Vastaamalla kyselyyn annatte suostumuksen tulosten nimettömään analysointiin opinnäytetyössämme.

Kiitos jo etukäteen kyselyyn vastaamisesta!

Mikäli haluatte lisätietoa tai teille jäi kysyttävää, ottakaa yhteyttä sähköpostiin nelli.poyry@gmail.com

Ystävällisin terveisin

Sanna Elomaa, Anni Mankki ja Nelli Pöyry

Opinnäytetyötä ohjaavat

Lehtori Juha Päällysaho ja Lehtori Kajsa Sten

juha.paallysaho@metropolia.fi kajsa.sten@metropolia.fi

***Pakollinen**

1. Sukupuoli? *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Nainen
☐ Mies
☐ Muu

2. Missä työskentelet? *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Ketju
☐ Yksityinen
☐ Muu: _____

3. Kuinka monta vuotta olet työskennellyt näöntutkimuksia tekevänä optikkona? *

4. Mitä tutkimuksia kuuluu sinun rutiininomaiseen refraktiiviseen näöntutkimukseesi? *

Merkitse vain yksi solkio rivin kohden.

	Aina	Tilanteen mukaan/joskus	Ei koskaan
Anamneesi	☐	☐	☐
Autorefraktometri	☐	☐	☐
Skiaskopia	☐	☐	☐
Peittokoe	☐	☐	☐
Silmien liike-testit	☐	☐	☐
Konvergenssin lähipiste (KLP)	☐	☐	☐
Pupillireaktiot	☐	☐	☐
Vapaa visus	☐	☐	☐
Visus käytössä olevalla korjauksella	☐	☐	☐
Paras sfäärinen	☐	☐	☐
Punavihertesti	☐	☐	☐
Ristisyylinteri	☐	☐	☐
Kellokuva	☐	☐	☐
Polakentät	☐	☐	☐
Bichrome balance	☐	☐	☐
Loppusumu	☐	☐	☐
Forioiden tutkiminen	☐	☐	☐
Fuusionaaliset reservit	☐	☐	☐
Dynaaminen ristisyylinteri	☐	☐	☐
Akkommodaation tutkiminen	☐	☐	☐
Silmälasimääräyksen testaaminen koekehysillä	☐	☐	☐

5. Kuinka kauan aikaa on varattu näöntarkastuksen tekemiseen nykyisessä työpaikassasi? *

Merkitse vain yksi solkio.

- ☐ Alle 20 min
☐ 20 min
☐ 30 min
☐ 45 min
☐ 60 min
☐ Yli 60 min
☐ Muu: _____

6. Miten koet annetun ajan riittämisen näöntutkimuksen tekemiseen? *

Merkitse vain yksi solkio.

- ☐ Aika on sopiva
☐ Tarvitsen lisää aikaa
☐ Vähempikin aika riittäisi
☐ Aikarajaa ei ole

7. Koetko, että annetusta aikarajasta on haittaa? *

Merkitse vain yksi solkio.

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ Aikarajaa ei ole

8. Jos vastasit edellisessä kysymykseen "kyllä", minkälaista häiritsee aikaraja aiheuttaa? (voit valita useamman vaihtoehdon) *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ☐ Ei aiheuta häiritä
- ☐ Tarvittaviin tutkimuksiin ei ole aikaa
- ☐ Stressi
- ☐ Huolimattomuusvirheet
- ☐ Töiden kasaantuminen
- ☐ Liian vähän aikaa asiakkaille
- ☐ Aikarajaa ei ole
- ☐ Muu: _____

9. Kuinka paljon aikaa haluaisit laadukkaaseen refraktiivisen näöntutkimuksen tekemiseen? (polslukien diagnostiset lääkkeaineet) *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Alle 20 min
- ☐ 20 min
- ☐ 30 min
- ☐ 45 min
- ☐ 60 min
- ☐ Yli 60 min
- ☐ Muu: _____

10. Jos sinulla olisi enemmän aikaa, tekisitkö laajemman refraktiivisen näöntutkimuksen? (polslukien diagnostiset lääkkeaineet) *

Merkitse vain yksi soikio.

- ☐ Kyllä, luultavasti
- ☐ Tuskin

11. Mielipiteitä aiheesta ja kehitysehdotuksia tulevaisuutta varten:

Liite 2. Kyselylomake englanniksi

Question form, English

Dear respondent,

We are three optometrist students from Metropolia University of Applied Sciences in Finland and we are making a thesis about eye examination practices in Finland and abroad. We invite you to respond to a short questionnaire aimed at mapping the current situation in the optical field.

Answering the poll will only take a few minutes and the results of the survey will be handled in complete confidentiality. By answering the poll you will agree to an anonymous analysis and comparison of the results in our thesis.

Thank you for answering the questionnaire!

If you need more information or have any questions, please contact us at nelli.pyyry@gmail.com

Best regards,

Sanna Elomaa, Anni Mankki and Nelli Pöyry

Instructing teachers:

Senior Lecturer Juha Paalysaho OD, PhD

Lecturer Kajsa Sten

juha.paalysaho@metropolia.fi

kajsa.sten@metropolia.fi

*Pakollinen

1. Gender? *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ Female

☐ Male

☐ Other

2. Where do you work? *

Merkitse vain yksi soikio.

☐ Chain store

☐ Private store

☐ Muu: _____

3. How many years have you been working as an optician who performs eye examinations? *

4. Which tests are a part of your routine refractive eye examination? **Merkitse vain yksi solkio rivin kohden.*

	Always	Sometimes/depending on the situation	Never
Anamnesis	☐	☐	☐
Auto-Refractometry	☐	☐	☐
Retinoscopy	☐	☐	☐
Cover test	☐	☐	☐
Eye Movement tests	☐	☐	☐
Near point of Convergence	☐	☐	☐
Pupil reaction	☐	☐	☐
Visual Acuity without correction	☐	☐	☐
Visual Acuity with current correction	☐	☐	☐
Determining the best sphere	☐	☐	☐
Duochrome test (red and green)	☐	☐	☐
Cross Cylinder	☐	☐	☐
Clock-Dial (determining astigmatism)	☐	☐	☐
Binocular Balance	☐	☐	☐
Bichrome Balance	☐	☐	☐
Final check of Binocular Sphere (fogging)	☐	☐	☐
Examining Phorias	☐	☐	☐
Fusional Reserves	☐	☐	☐
Binocular Fixed Cross Cylinder	☐	☐	☐
Examining accommodation	☐	☐	☐
Determining the final prescription with trial frame	☐	☐	☐

5. How much time do you have for a refractive eye examination? **Merkitse vain yksi solkio.*

- ☐ Less than 20 mins
☐ 20 mins
☐ 30 mins
☐ 45 mins
☐ 60 mins
☐ over 60 mins
☐ Muu: _____

6. How do you feel about the given time? **Merkitse vain yksi solkio.*

- ☐ I have enough time
☐ I need more time
☐ I don't need so much time
☐ I don't have a time limit

7. Do you feel like the given time has a negative effect? **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Yes
- ☐ No
- ☐ I don't have a time limit

8. If you answered "yes", what kind of negative effects does the time limit bring? (you can choose multiple options) **Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.*

- ☐ I don't have a time limit
- ☐ Does not bring negative effects
- ☐ Not enough time to do all the necessary examinations
- ☐ Stress
- ☐ Careless errors
- ☐ Piling of work
- ☐ Not enough time for customers
- ☐ Muu: _____

9. How much time would you ideally like to have for a refractive eye examination? (diagnostic drugs not included) **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Less than 20 mins
- ☐ 20 mins
- ☐ 30 mins
- ☐ 45 mins
- ☐ 60 mins
- ☐ Over 60 mins
- ☐ Muu: _____

10. If you had more time for a refractive eye examination, would you do more tests? (diagnostic drugs not included) **Merkitse vain yksi soikio.*

- ☐ Yes
- ☐ No

11. Here you can comment on the subject and give suggestions on how the eye examination practices could be improved:
